

OBEČNÁ A ALTERNATIVNÍ DIDAKTIKA

MGR. ZDENĚK HROMÁDKA, PH.D.

13549@mail.muni.cz

JAKÉ VLASTNOSTI BY MĚL MÍT DOBRÝ UČITEL

JAKÉ SLUŽBY POSKYTUJÍ UČITELÉ SPOLEČNOSTI?

JAKÝ FAKTOR NEJVÍC OVLIVŇUJE KVALITU
VÝUKY?

VZDĚLÁVACÍ CÍLE

- Zařadit se dokonale do společnosti?
- Nenechat společnost, aby nás pohltila a přizpůsobila svým potřebám? (Bělohradský, Rogers)
- Dobrý zaměstnanec?
- Michel de Montaigne:
 - Nižší ročníky - socializace
 - Vyšší stupeň - rozvoj individuálních kvalit

VZDĚLÁVACÍ A VÝUKOVÉ CÍLE

- Není možné předat vše, co lidská civilizace umí.
- Obecné cíle
- Krátkodobé výukové cíle
- Zprostředkující model (pro evropský přístup ke vzdělávání typický, zaměřený na cíle, je obviňován z toho, že je manipulativní).

versus

Vstřícný model (zaměřený na proces, cíle příliš neuznává).

CÍLE

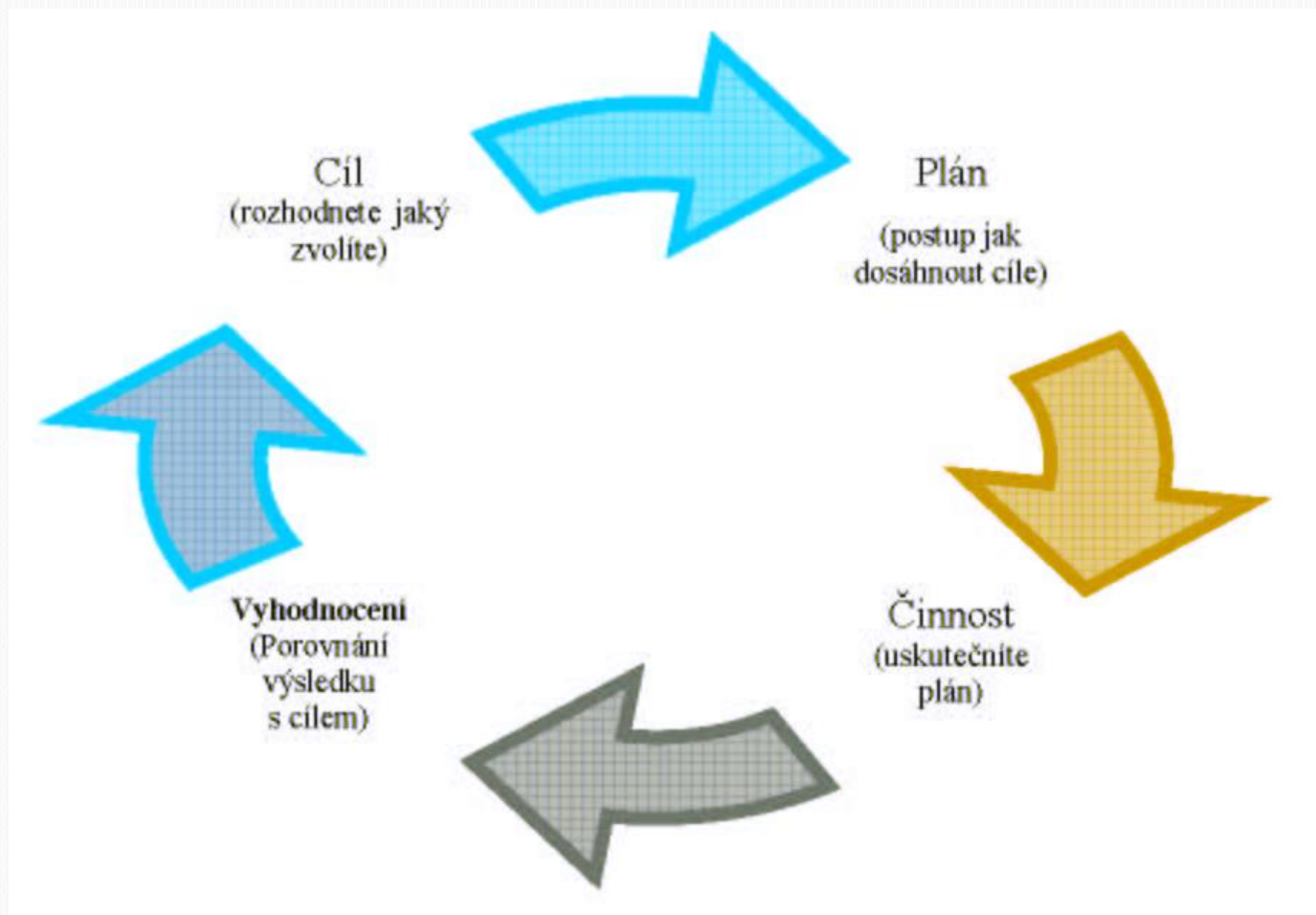
- Obecně cílem rozumíme **stav, kterého má být dosaženo.**
- Výukovým cílem rozumíme **očekávanou změnu v úrovni poznání vzdělávaného, která je dosažena výukou.**

V didaktice někdy rozdělujeme cíle na:

- **Kognitivní** (poznávací): osvojování poznatků, osvojování intelektuálních dovedností.
- **Afektivní** (postojové, emocionální): vytváření hodnotové orientace.
- **Psychomotorické**: rozvíjení především dovedností spojených s pohybem a manuální činností (psaní, kreslení, rýsování, psaní na klávesnici, sport, atd.)

VZDĚLÁVACÍ A VÝUKOVÉ CÍLE

CÍLE

Požadavky na výukové cíle:

- **Konzistence cílů** (od nižších cílů k vyšším).
- **Přiměřenost cílů** (náročné ale splnitelné).
- **Jednoznačnost cíle** (formulovány tak, aby nepřipouštěly více různých výkladů).
- **Kontrolovatelnost cíle** (možnost zjistit, že cíle bylo dosaženo).

VZDĚLÁVACÍ A VÝUKOVÉ CÍLE

Dělení podle míry obecnosti

- obecné (vzdělávací cíle)
- specifické (výukové cíle)
- konkrétní (učební cíle)

VZDĚLÁVACÍ (OBECNÉ) CÍLE

Vzděláváním na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií se usiluje o naplnění těchto vzdělávacích cílů:

- vybavit žáky klíčovými kompetencemi na úrovni, kterou předpokládá RVP G
- vybavit žáky širokým vzdělanostním základem na úrovni, kterou popisuje RVP G
- připravit žáky k celoživotnímu učení, profesnímu, občanskému i osobnímu uplatnění

VÝUKOVÉ CÍLE

VÁGNÍ

VÝKONOVÉ

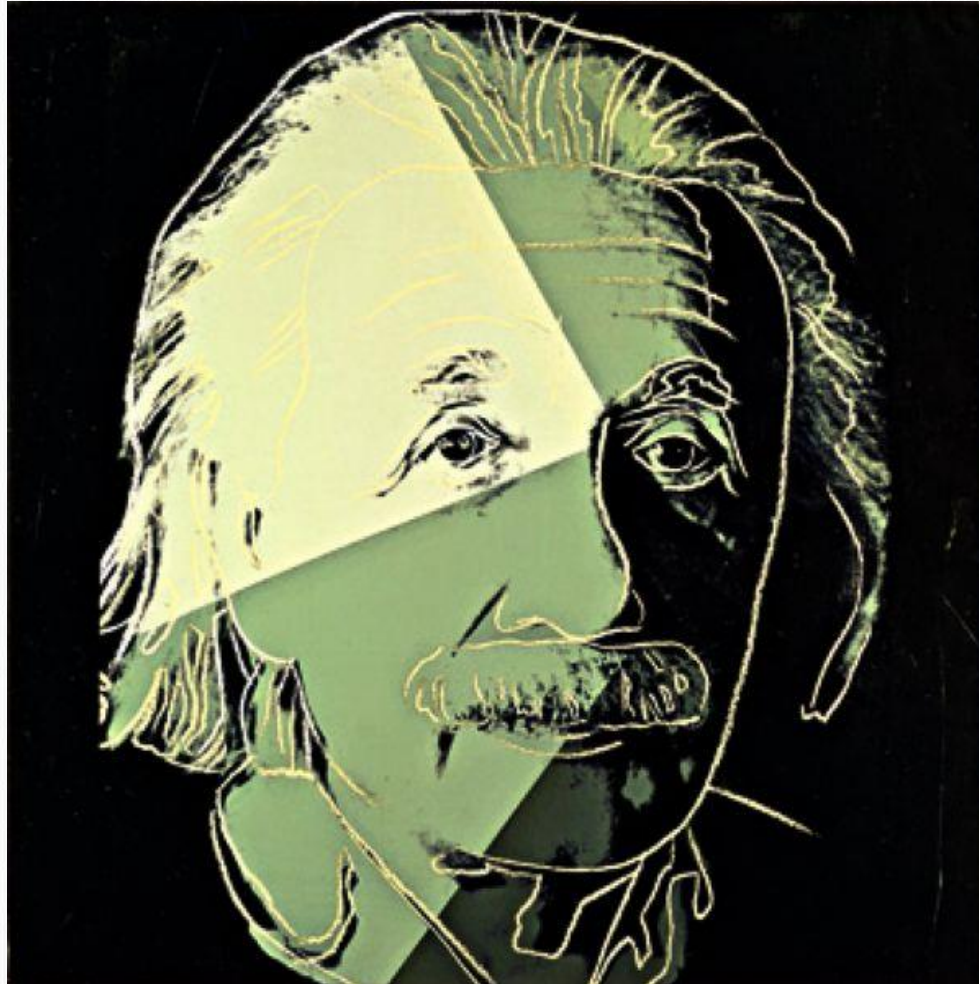
Vědět	Napsat
Porozumět	Vysvětlit
Být si jistý	Demonstrovat
Ocenit	Vyhodnotit
Být seznámen s něčím	Vyjmenovat
Pochopit	Vytvořit

VÝHODY VÝKONOVÝCH VÝUKOVÝCH CÍLŮ

- Jsou pozorovatelné, měřitelné
- Jsou snadno srozumitelné pro žáky
- Usnadňují organizaci výuky specifickými cíli a výsledky
- Vyjasňují myšlení a plánování
- Jsou jasné učitelům
- Usnadňují evaluaci a hodnocení

ALBERT EINSTEIN

VÝKONOVÉ A NEVÝKONOVÉ CÍLE

Nevýkonový

- Rozvinout u žáků pochopení obrazu Albert Einstein od Andyho Warhola

Výkonový

Na konci hodiny bude žák schopný:

- Identifikovat základní vizuální charakteristiky kompozice.
- Analyzovat jednotu struktury kompozice.
- Vysvětlit význam kompozice jako součást zobrazování v 60. letech 20. stol.
- Rozeznat prvky pop-artu.
- Popsat osobní pohled na obraz.

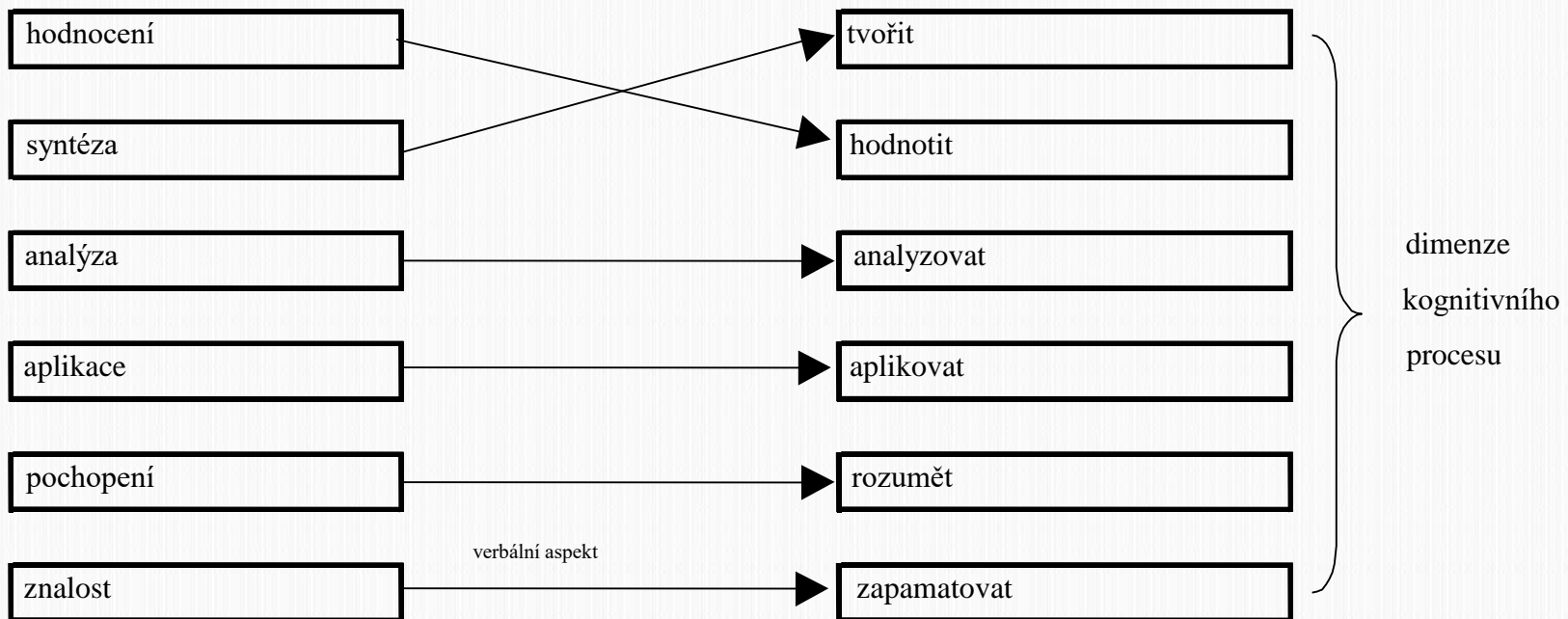

NEVÝHODY VÝKONOVÝCH VÝUKOVÝCH CÍLŮ

- Činí z učení technickou disciplínu
- Zdůrazňují pouze pozorovatelné aspekty edukačních procesů
- Popírají neměřitelné, nepozorovatelné a dlouhodobé
- Edukace je příliš zaměřena na dosahování výsledků
- Z pochopení dělají výkon, předvedení

REVIDOVANÝ SYSTÉM BLOOMOVY TAXONOMIE VÝUKOVÝCH CÍLŮ

HODNOCENÍ

→ Prozkoumejte všechny části koncepce (pojetí), a proveďte zhodnocení nebo posouzení. Posouzení významu problému.

→ Přečtěte si článek a zhodnoťte názor autora. Naslouchejte debatě: kdo předložil nejlepší argumenty?

SYNTÉZA

→ Zkombinujte nové pojetí s tím, co už víte, a vytvořte novou úroveň znalosti.
→ Sestavte, navrhňte, znovu uspořádejte, naplánujte.

→ Vytvořte původní odbornou (vědeckou) studii.

ANALÝZA

→ Rozdělte novou koncepci na části a pochopte vzájemné vztahy. Porovnejte, postavte do kontrastu, analyzujte, identifikujte. Rozpoznejte typové vzory.

→ Identifikujte 3 autorovy argumenty (názory) v článku.
→ Vyřešte fyzikální úlohu (použijte znalosti z geometrie).

APLIKACE

→ Použijte novou koncepci k řešení problémů. Aplikujte tuto koncepci v nové situaci, odlišné od té, kterou jste právě studoval(a).

→ Použijte německá slovesa, která jste se právě naučil(a), v 5 větách.
→ Použij vztah pro výpočet k určení velikosti hodnoty fyzikální veličiny.

POCHOPENÍ

→ Vysvětlete nebo formulujte vlastními slovy. Přeložte a interpretujte. Použijte novou koncepci jako stavební kámen pro další učení.

→ Zopakujte báseň vlastními slovy. Vysvětlete, co je to prvek.

ZNALOST

→ Rozpoznejte a vybavte si fakta. Zopakujte, co jste se naučil(a), anebo použijte daná pravidla. Materiál naučený tímto způsobem si lze pamatovat až do doby, kdy bude testován, ale pokud mu nerozumíte, nelze ho použít jako základ pro další učení.

→ Naučte se nazpaměť básničku. Vyjmenujte periodickou tabulku.

TRANSFORMACE CÍLŮ V EDUKAČNÍ PROCESY

- Co učit a jak?
- Zohlednit hledisko žáka.
- Zohlednit paradigma vědy.
- Spojení s každodenním životem.
- Didaktická transformace – tvořivá činnost učitele.
- Interakce odborné a pedagogické přípravy.

